

Vlaams
Parlement

stuk **1224** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 6 juli 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de heer Jean-Jacques De Gucht, de dames Ann Brusseel,
Marleen Vanderpoorten en Elisabeth Meuleman,
de heren Boudewijn Bouckaert en Sas van Rouveroij
en mevrouw Ulla Werbrouck

betreffende het verplicht aanbieden van cursussen
eerste hulp bij ongevallen (EHBO)
in het lager en secundair onderwijs

TOELICHTING

Eerste hulp bij ongevallen (EHBO)¹ kan een mensenleven redden. Dat is niet alleen algemeen geweten, de dagelijkse praktijk toont het ook aan. De Europese Reanimatieraad rapporteert een gemiddelde van 700.000 hartstilstanden per jaar in Europa. Voor België zouden dat er bijna 30 per dag zijn, wat neerkomt op jaarlijks 10.000 mensen die een hartstilstand krijgen buiten de muren van een ziekenhuis. Een grondige basiskennis EHBO is dus een competentie waarover eigenlijk iedereen zou moeten beschikken. Toch is dat niet zo.

De ondertekenaars van dit voorstel van resolutie zijn ervan overtuigd dat zowel het lager als het secundair onderwijs het perfecte platform bieden om jongeren de basisprincipes van EHBO aan te leren. Via het onderwijs heeft men een groot bereik. Een enquête onder scholieren, gehouden door de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) in 2010, toont aan dat leerlingen zelf vragende partij zijn om EHBO in het curriculum op te nemen. Gezien de grotere overlevingskans bij een directe reanimatie is de maatschappelijke relevantie heel duidelijk. Wat is de huidige stand van zaken binnen het onderwijslandschap? Binnen de eindtermen van het lager onderwijs wordt gestipuleerd dat de leerlingen in een noodsituatie hulp moeten kunnen inroepen van een volwassene en elementaire hulp moeten kunnen toedienen bij brandwonden. Gelijksortige bepalingen staan in de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs. Wat het secundair onderwijs betreft, kan algemeen gesteld worden – maar per onderwijsvorm bestaan er afwijkingen – dat leerlingen in de derde graad zich in het kader van de ontwikkeling van een gezonde en veilige levensstijl moeten verdiepen in de kennis in verband met reanimatie, en eerste hulp bij ongevallen moeten aanleren. Bovendien moeten we ook verwijzen naar de vakoverschrijdende eindtermen (VOET). De eindterm ‘de leerlingen roepen hulp in en dienen eerste hulp en cpr toe’ (cpr: cardiopulmonaire resuscitatie oftewel hartreanimatie) situeert zich binnen een van de zeven contexten van de VOET: de context lichamelijke gezondheid en veiligheid. Maar wat leert de praktijk? Uit een onderzoek van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Erasmushogeschool Brussel blijkt dat slechts een op twee scholen EHBO aanbiedt. Er zijn verschillen tussen de verschillende onderwijsnetten, maar die zijn klein en niet significant. In de meeste scholen wordt de materie behandeld in de lessen lichamelijke opvoeding (52,8%) of binnen een project dat past in de lessen biologie en lichamelijke opvoeding (20,8%). Met andere woorden, de doelstelling om iedereen een basiskennis EHBO aan te bieden is nog niet behaald. Dit voorstel van resolutie wil daarom aanbevelingen in die zin doen.

Per graad zouden daarom, zowel in het lager als in het secundair onderwijs, enkele uren binnen het bestaande lessenpakket moeten worden besteed aan EHBO. Een mogelijk vak waarbinnen de lessen zouden kunnen plaatsvinden, is lichamelijke opvoeding. Het is immers een vak dat zowel in het lager als in het secundair onderwijs gegeven wordt en dat steeds minimaal twee lessen per week beslaat. De lessenreeksen moeten worden gegeven door iemand die daartoe een opleiding heeft genoten en die zich daarin bovendien ook regelmatig bijschoolt om steeds de laatste stand van zaken inzake EHBO te kunnen doorgeven. Om een zo groot mogelijke groep op korte termijn te kunnen vormen, wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd een grondige cursus op te nemen in de lerarenopleidingen, zowel voor de opleiding tot leerkracht voor het kleuteronderwijs als voor de opleiding tot leerkracht voor het lager en secundair onderwijs. Die aanpak heeft twee concrete voordelen: enerzijds kan de leerkracht, indien het nodig zou zijn, zelf in een noodsituatie op

¹ Steeds meer vindt de afkorting EH (eerste hulp) ingang, maar omwille van de herkenbaarheid wordt hier nog de afkorting EHBO gebruikt.

school en in de klas de eerste hulp verlenen, anderzijds wordt hij of zij daardoor in staat gesteld om zelf lessen EHBO te geven. Het spreekt voor zich dat de onderwerpen die aan bod komen, afgestemd moeten zijn op de doelgroep en moeten voortbouwen op de eerder opgedane kennis en competenties. Uiteraard moeten die cursussen gratis zijn voor de leerlingen en hun ouders. Voor de scholen moeten ze budgetneutraal zijn. Dat laatste kan immers een probleem zijn: scholen geven aan heel graag EHBO te willen implementeren in hun lessen, maar zeggen dat de praktische en budgettaire middelen daartoe vaak ontbreken. Daarom wordt aan de Vlaamse Regering uitdrukkelijk gevraagd om daarvoor de nodige financiële middelen vrij te maken. Een mogelijk schema van lessen zou als volgt kunnen zijn: in het tweede, vierde en zesde jaar van het lager onderwijs worden telkens twee lessen EHBO ingepland. In het tweede, vierde en zesde jaar van het secundair onderwijs worden ook twee lessen ingepland. Op die manier krijgt deze vorming een repetitief karakter en blijven de jongeren op de hoogte van de laatste richtlijnen inzake EHBO.

Er wordt in het voorstel van resolutie zowel verwezen naar reanimatietechnieken als naar EHBO. Het spreekt voor zich dat reanimatietechnieken deel uitmaken van EHBO; doch niet exclusief. Ook onderwerpen zoals bloedingen, kneuzingen, brandwonden, verbanden leggen en dergelijke meer maken deel uit van EHBO.

Er wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd om het inhoudelijk kader vast te leggen in samenspraak met de Belgian Resuscitation Council (BRC)² en het Rode Kruis Vlaanderen.

Jean-Jacques DE GUCHT
Ann BRUSSEEL
Marleen VANDERPOORTEN
Elisabeth MEULEMAN
Boudewijn BOUCKAERT
Sas VAN ROUVEROIJ
Ulla WERBROUCK

² De Belgische reanimatieraad of Belgian Resuscitation Council is een wetenschappelijke vereniging die zich bezighoudt met het bevorderen en het verbeteren van de reanimatie in België. In de Belgische reanimatieraad zijn er veel Belgische verenigingen vertegenwoordigd, waaronder het Rode Kruis Vlaanderen, die actief zijn binnen de domeinen spoedgevallen, intensieve zorgen en dringende medische hulpverlening. De BRC is tevens lid van de European Resuscitation Council.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het brede maatschappelijk nut van een degelijke kennis eerste hulp bij ongevallen (EHBO);
 - 2° het feit dat onderwijs het platform bij uitstek vormt om jongeren hier al op jonge leeftijd vertrouwd te maken met EHBO;
 - 3° het feit dat de Belgische reanimatieraad of Belgian Resuscitation Council (BRC) over een ruime ervaring en actuele expertise beschikt omtrent de laatste wetenschappelijke stand inzake reanimatietechnieken;
 - 4° het feit dat onder andere het Rode Kruis Vlaanderen de nieuwste regels volgt op het vlak van reanimatietechnieken en zich kan baseren op een jarenlang opgebouwde expertise inzake alle andere domeinen die bij EHBO komen kijken, en bovendien een ruime ervaring heeft inzake het onderrichten van EHBO aan diverse doelgroepen ongeacht hun leeftijd, en aldus goed geplaatst is om mede vast te leggen wat de mogelijke lesinhoud moet zijn;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° binnen het bestaande lessenpakket op te leggen dat telkens in het tweede jaar van de eerste, tweede en derde graad van het basisonderwijs twee lessen besteed worden aan EHBO;
 - 2° binnen het bestaande lessenpakket op te leggen dat telkens in het tweede jaar van de eerste, tweede en derde graad van het secundair onderwijs twee lessen besteed worden aan EHBO;
 - 3° in de diverse opleidingen tot leerkracht, ongeacht het niveau, verplicht een volwaardige cursus EHBO op te nemen in het curriculum;
 - 4° in samenspraak met de Belgische reanimatieraad of Belgian Resuscitation Council vast te leggen welke reanimatietechnieken behandeld moeten worden in de opleidingen tot leerkracht en aldus aan bod dienen te komen in de lessen EHBO in het lager en secundair onderwijs. Daarnaast dient met het Rode Kruis Vlaanderen, indien gewenst aangevuld met andere door Vlaanderen erkende verenigingen met expertise inzake EHBO en de opleiding in het kader ervan, bepaald te worden wat de lesinhoud van de diverse cursussen EHBO moet zijn. Vanzelfsprekend moet in de lessen rekening gehouden worden met de leeftijd van de leerlingen en de eerder verworven competenties;
 - 5° de lesinhoud, zijnde de reanimatietechnieken en EHBO, ten hoogste om de vijf jaar te evalueren en te actualiseren op basis van de nieuwste wetenschappelijke bevindingen, dit in samenspraak met de Belgische Reanimatieraad en Rode Kruis Vlaanderen, indien gewenst aangevuld met andere door Vlaanderen erkende verenigingen met expertise inzake EHBO en de opleiding in het kader ervan;
 - 6° te bepalen dat elke leerkracht of school die effectief de lessenreeks onderricht, daartoe een opleiding kan volgen die kosteloos is voor de betrokken leerkracht of instelling en dat er om de vijf jaar een bijscholing kan worden gevolgd tegen dezelfde voorwaarden;

- 7° de nodige budgettaire middelen vrij te maken zodat dat onderricht kosteloos is voor de leerlingen en ouders en budgetneutraal is voor de scholen;
- 8° dat decretaal te verankeren tegen het begin van het schooljaar 2012-2013.

Jean-Jacques DE GUCHT
Ann BRUSSEEL
Marleen VANDERPOORTEN
Elisabeth MEULEMAN
Boudewijn BOUCKAERT
Sas VAN ROUVEROIJ
Ulla WERBROUCK